

Totalmarked
kjøtt og egg

Markedsmekanismer for en markedsregulator

Formålet med markedsbalanseringen

Å sikre avsetning for **bonden** sine råvarer til forutsigbar og stabil pris.

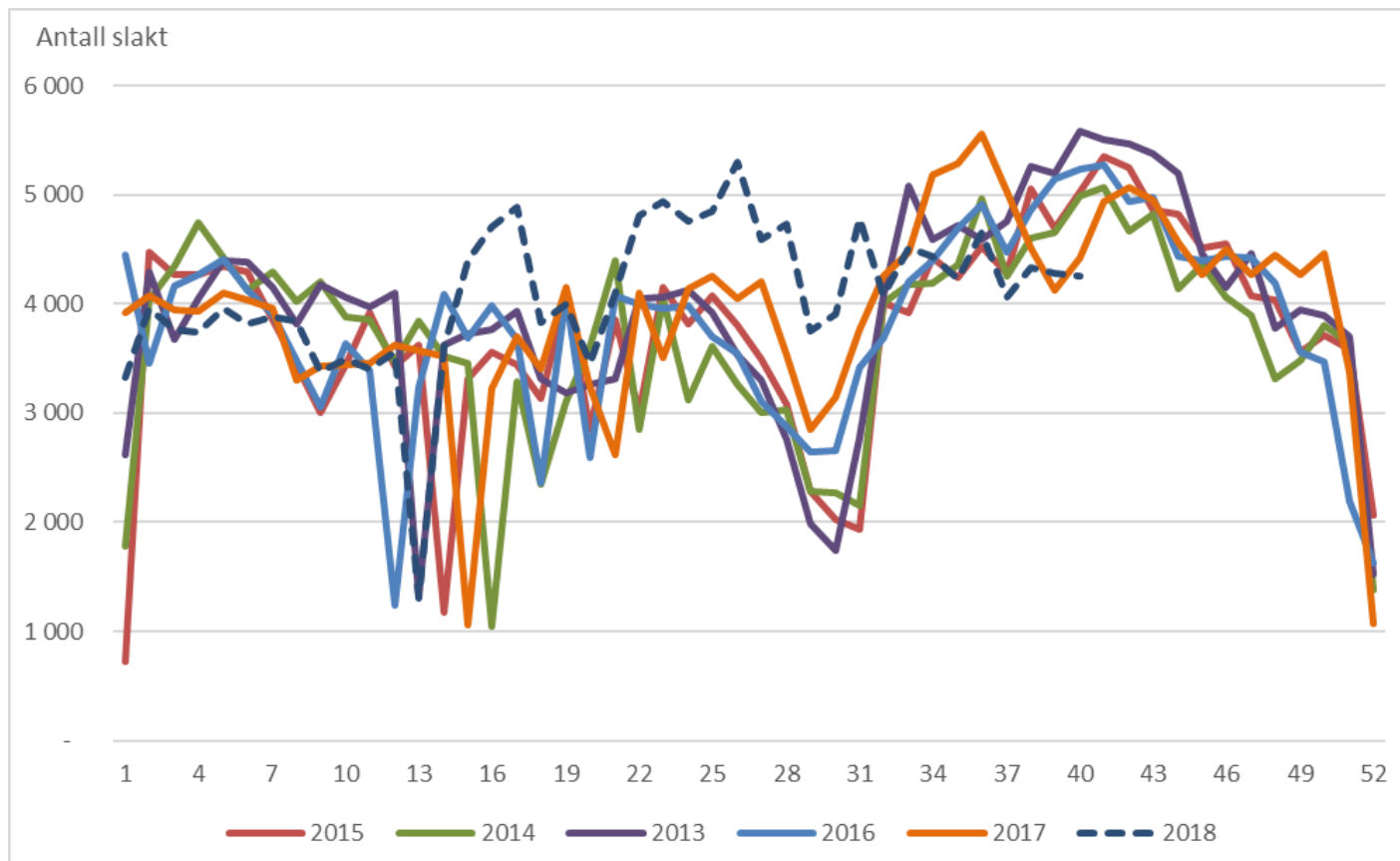
Markedsreguleringen er **ikke** til for å redusere risiko for industri og handel

Når trenger vi markedsregulering?

- Helt nødvendig for å sikre et landbruk i hele landet (mottaksplikt til like vilkår)
- Produksjoner med tydelig sesong
- Helt nødvendig når vi nærmer oss eller har overproduksjon
- Sikre forutsigbar (høy) pris over tid

7000-8000 flere storfe slaktet som følge av tørken – svenske bønder måtte vente 8 måneder for å få slaktet....

Markedsbalansering– hvem gjør hva?

- **Stortinget** vedtar Omsetningsloven hvor markedsbalanseringen er hjemlet
- **Avtalepartene** legger premisser for markedsbalanseringen i forbindelse med jordbruksoppgjøret (som også vedtas av stortinget)
- **Landbruks- og matdepartementet** oppnevner og setter rammer for Omsetningsrådet og fastsetter omsetningsavgift
- **Omsetningsrådet** forvalter ordningen og avgiftsmidlene, fastsetter forskrifter og retningslinjer
- **Nortura, Norske Fellekjøp og Tine** har det operative ansvaret for gjennomføringen
- Grøntprodusentenes samarbeidsråd og Gartnerhallen har ansvar i grøntsektoren

Totalmarkeds oppgaver

- Har det operative ansvaret for markedsregulering når det gjelder kjøtt og egg. Det innebærer bl.a.:
 - prognoser og statistikkarbeid
 - prissetting og prisløyper for helt slakt og egg
 - prissetting skåret vare
 - innfrysning av varer i overskuddsperioder, fryselagring og tining og salg fra fryselager
 - reguleringseksport
 - eventuelle produksjonsdempende tiltak
 - rapportere til myndigheter om prisuttak
- Andre oppgaver:
 - Kontakt med myndigheter og bransjen vedrørende ansvarsområdet
 - Delta i utforming av politiske og formelle rammebetingelser
 - Overvåke at Nortura etterlever pliktene som markedsregulator
 - Kontakt med media i saker om markedsbalansering

Hvilke markedsmekanismer gjelder da?

- Konkurransen mot primærprodusent
- Konkurransen mellom aktører for å få salg til kjeder
- Konkurransen mellom kjeder

- Det er beinhard konkurranse i en markedsregulert sektor!

Norturas markedsmekanismer styres i hovedprinsippet av to lover

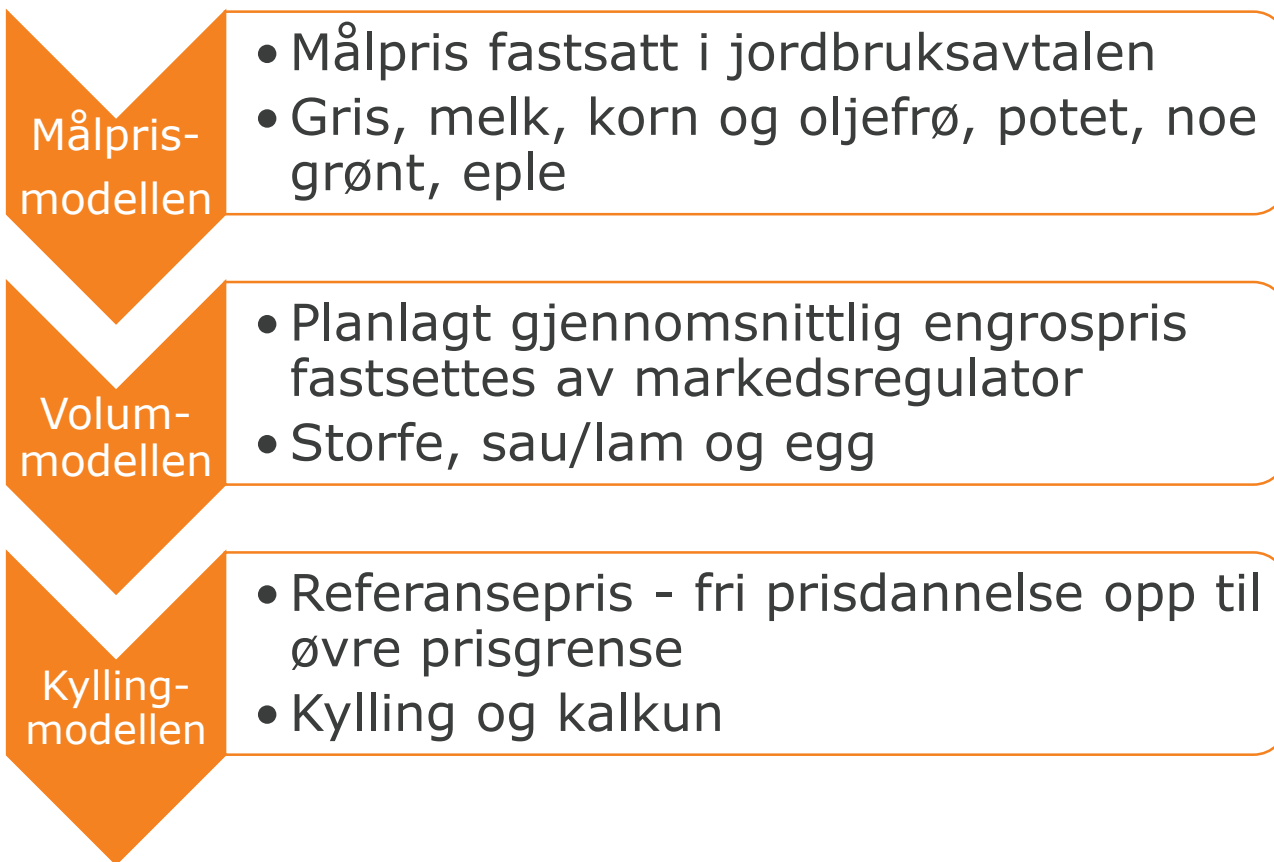
- Omsetningsloven – med tilhørende Jordbruksavtale
 - Gir rettigheter til Nortura for å utøve markedsregulering
 - Legger føringer for Norturas markedsadferd på de områder som er definert som «markedsregulering»
- Konkurranseloven
 - Gjelder i prinsippet for all Norturas virksomhet, men Omsetningsloven/markedsregulator-rollen har gitt noen unntak
- Andre lover som Markedsføringsloven, Lov om produktansvar mm styrer markedsadferd, men trekkes ikke inn i denne sammenheng

«Primær-unntaket» ift Konkurranseloven danner et viktig grunnlag for markedsreguleringen !

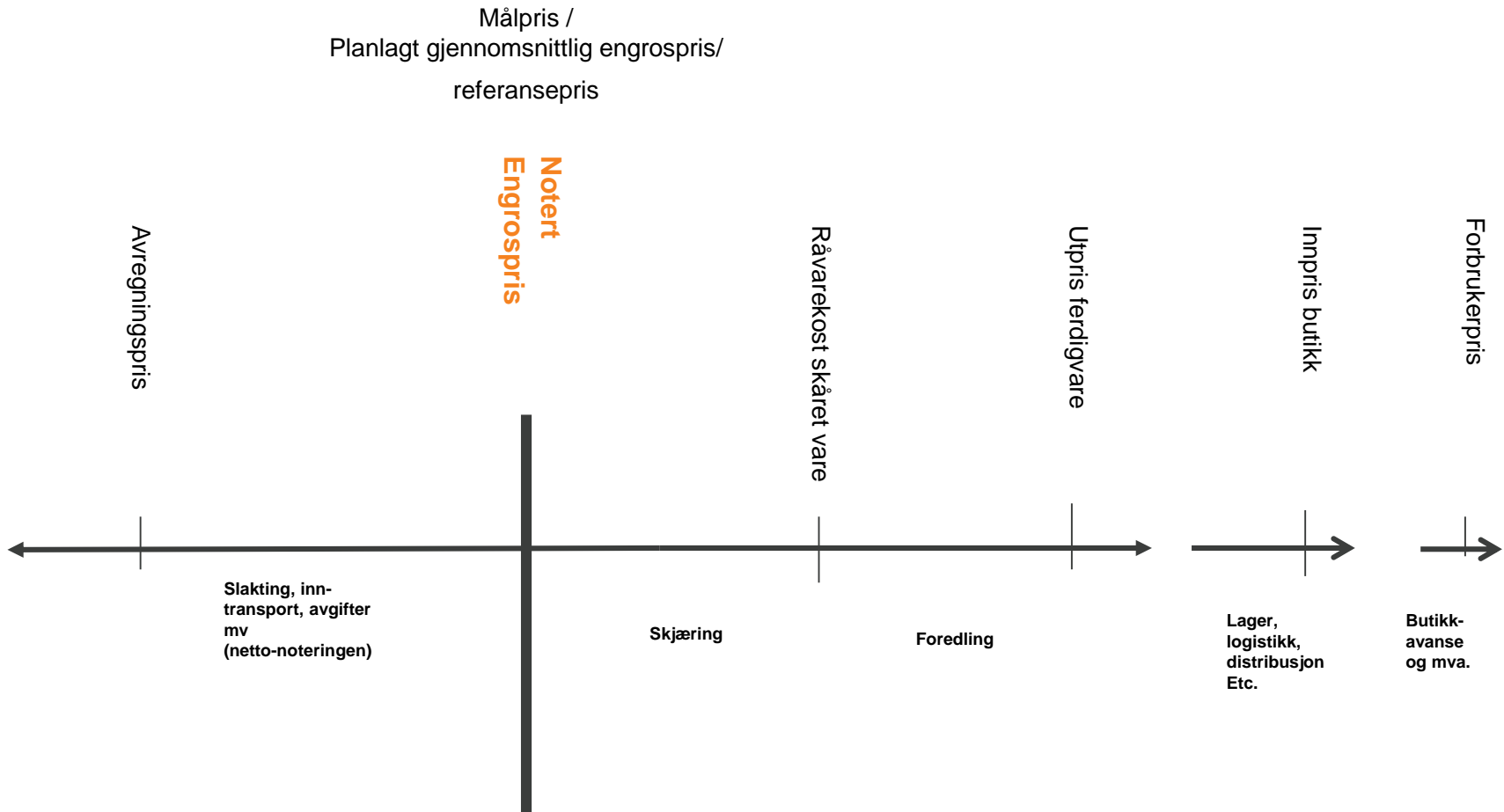
- Primær-unntaket ift Konkurranseloven:
 - Bønder, fiskere, skogbrukere mm (primærprodusenter) kan samarbeide seg i mellom gjennom foreninger (samvirke) for å drive felles innkjøp, produksjon, salg mm
 - Nortura SA er et slik «samvirke»
 - Eksempelvis Fatland er ikke et slikt samvirke !
 - KLF som en forening av privateide kjøttselskaper er ikke et slikt samarbeid
 - Nortura som selskap er ikke omfattet av «primær-unntaket»
 - Nortura er underlagt Konkurranselovens bestemmer der det ikke er unntak som følge av rollen som markedsregulator
 - Nortura kan dermed ikke samarbeide med f. eks. Fatland eller KLF om styring av produksjon, felles salg mm (forbudt ift Konkurranseloven, se neste ppt)
- NB ! Primær-unntaket er en internasjonal ordning som vi finner innbakt i bl.a. EUs lover/forordninger

Tre -prissystemer – som i større eller mindre grad «opphever» markedsmekanismer

Redusert statlig styring

Målepunktet er det samme

Når vil markedsregulering «oppheve» vanlige markedsmekanismer?

- Vil aldri oppheve, men påvirke markedet
- Prisfastsettelse; stabiliserer begge veier i verdikjeden
- Reguleringstiltak; Kan påvirke tilførsel av råvare begge veier i verdikjeden
- Vanlige markedsmekanismer som tilbud/etterspørsel virker, men markedsreguleringen demper utslagene
- Reduserer risiko begge veier i verdikjeden

Mottaksplikt

- Nortura er pliktig til å ta imot slakt fra alle produsenter i hele landet, uavhengig av om de er medlemmer.
- Alle som leverer til Nortura har rett på den prisen som til enhver tid gjelder for egne medlemmer, også eventuell etterbetaling.
- For å kunne påta seg mottaksplikt må Nortura ha mulighet til å gjennomføre reguleringstiltak og få kompensert kostnadene ved det.

Avsetningstiltak

Pris	
Mottaksplikten	Avsetningstiltak
Forsyningsplikten	Produksjonsregulering
Informasjonsplikten	Faglige tiltak - Animalia
	Opplysning - OEK
Prognoser	

Formålet med avsetningstiltak; å hindre prisfall ved overskudd i markedet

- Reguleringslager
- Reguleringseksport
- Frysefradrag = prisavslag ved salg fra reguleringslager
- Prisnedskrivning for skilleprodukter - egg

Forsyningsplikt

Pris	
Mottaksplikten	Avsetningstiltak
Forsyningsplikten	Produksjonsregulering
Informasjonsplikten	Faglige tiltak - Animalia
	Opplysning - OEK
Prognoser	

- Nortura er pliktig til å forsyne konkurrerende virksomheter med helt slakt slik at alle aktører får samme andel av sine bestillinger, og til samme pris som gjelder for Nortura, dvs. gjeldende engrospris.
- Hver onsdag kl. 13 beregner Totalmarked deknningen (også kalt dekningsgraden eller dekningsprosenten) for kommende uke basert på innmeldt slakting i Nortura, bestillinger fra andre aktører og Nortura.
- Dekningsgrad på for eksempel 90 prosent, innebærer at alle aktører, inkl. Nortura, får kjøpe 90 prosent av sin bestilling den aktuelle uka.

Markedsregulering og jordbrukspolitikk må dra i samme retning

- Er det lurt å føre en jordbrukspolitikk som stimulerer til økt produksjon når vi har overproduksjon?

